

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

N:r 11

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND
Redaktion: Styrningsgatan 1, Stockholm. - Tel. 60 63 08. - Postgiro 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1942
24 årgången

Brandsläcknings- och luftskyddskolonner.

Luftskyddsinspektionens förslag.

Den 19 september i år ingick luftskyddsinspektionen med en skrivelse till Konungen, vari hemställdes, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för upprättandet av luftskyddskolonner i huvudsak i enlighet med nedanstående av inspektionen upprättat förslag.

I sin inlägga till Konungen motiverar inspektionen sitt förslag med att "de erfarenheter, som vunnits sedan det nu pågående stormaktskriget utbröt i september 1939, tydligt utvisa, att luftskyddet till följd av luftkrigets utveckling kan komma att ställas inför problem, beträffande vilkas innebörd och omfattning man tidigare haft endast oklara begrepp. Det är vidare uppenbart, att verkningarna av luftanfall i väsentlig grad beror av effektiviteten hos de planlagda luftskyddsåtgärderna. Oaktat luftskyddet i riket numera får anses

besitta en effektivitet, som torde vida överstiga vad som härutinnan ansågs vara erforderligt vid den tidpunkt, då luftskyddet tillskapades såsom ett skydd för civilbefolkningen, måste dock med hänsyn till nyssnämnda erfarenheter en ytterligare förstärkning i vissa hänseenden av luftskyddet anses vara en angelägenhet av synnerlig vikt. Detta gäller alldeles särskilt brandtjänsten och röjningstjänsten. Den huvudroll bland det moderna luftkrigets angreppsmedel, som förlandet av brandbomber spelar, är alltför väl känd för att behöva närmare framhållas. Krigshändelserna utvisa sålunda, att vid luftanfall värdeförstörelsen och förödelsen genom brand är av utomordentligt stor omfattning. Förutom bekämpandet av eldsvådor har det allmänna luftskyddet såsom en av sina viktigaste arbetsuppgifter att

rädda människor ur skadade eller sammanstörtande byggnader. För detta mål arbetar luftskyddets röjningstjänst, oftast samtidigt och i intim samverkan med brandtjänsten och sjukvårdstjänsten."

Inspektionen skriver vidare att: "under påverkan av erfarenheterna utifrån — särskilt från Finland — krav rests på att luftskyddet inom en ort i vissa fall och under vissa förutsättningar skall kunna bistå luftskyddet inom angränsande ort. Ett dylikt behov av inbördes hjälp mellan olika luftskyddsområden har redan tidigare uppmärksammats av luftskyddsmyndigheterna och ansetts möjligt att tillgodose med hänsyn till gällande lagstiftning. Då emellertid denna hjälp, om densamma lämnas i större omfattning, kan komma att medföra en måhända ödesdiger försvagning av den hjälpande ortens eget luftskydd, synes den behövliga hjälpen lämpligast böra lämnas från särskilt upprättade centrala reserver. Luftskyddsinspektionen har därför kommit till den uppfattningen, att såväl praktiska som ekonomiska skäl tala för att för ändamålet upprättas ett antal rörliga luftskyddsformationer. En förstärkning av luftskyddet på denna väg torde icke heller, såvitt inspektionen kan bedöma, föregripa det förslag till samordning av hemortsförsvaret och till revidering av luftskyddslagstiftningen, som 1941 års hemortsförsvarsakkunniga på grundval av sin utredning kommer att avgiva."

Av de erfarenheter från utlandet, som åberopas i luftskyddsinspektionens skrivelse, må nämnas de från Tyskland, där redan tidigt rörliga luftskyddsavdelningar inrättats i syfte att förstärka det lokala luftskyddet. Dessa rörliga avdelningar hava visat sig vara en ovärderlig tillgång, och i huvudsak efter detta mönster upprättades för omkring ett år sedan dylika avdelningar s. k. "Udrykningskolon-

ner" även i Danmark, där de visat sig synnerligen användbara. Slutligen må nämnas, att under sommaren 1941 uppsattes, såsom ett led i hjälpen åt Finland en dylik luftskyddskår, som tjänstgjorde vid Hangöområdet och enligt samstämmiga finska uttalanden blev ett värdefullt tillskott i kampen mot den fientliga skadegörelsen från luften.

1. Antal förläggingsplatser m. m.

Då det av ekonomiska skäl icke är genomförbart att upprätta luftskyddskolonner till så stort antal, att deras operationsområden täcka hela riket, har luftskyddsinspektionen stannat vid att föreslå upprättande av tio luftskyddskolonner, vilket antal beräknats vara tillräckligt för att de flesta luftskyddsorter inom en tidrymd av omkring två timmar skola kunna erhålla den avsedda hjälpen. Kolonnernas marschhastighet har nämligen vid forcering beräknats uppgå till i genomsnitt 50 km/tim. Under två timmar kunna kolonnerna sålunda tillryggalägga en vägsträcka av omkring 10 mil, vilket avstånd utgör den ungefärliga gränsen för kolonnernas operationsområden. E-huru det är av den största betydelse, att en ort eller ett samhälle vid katastrofskada, framför allt vid brandkatastrof, med minsta möjliga tidsutdräkt erhåller hjälp, har man att räkna med att orten eller samhället i fråga äger en luftskyddsorganisation, som omedelbart kan ingripa vid katastrofen, varjämte i de flesta fall någon hjälp torde kunna påräknas jämväl från närliggande orter. Kolonnernas tilltänkta operationsområden framgå av fig. 1. Förläggingsplatserna ha givetvis på sakens nuvarande läge ännu ej bestämts.

Enligt inspektionens förslag skola kolonnerna upprättas genom luftskyddsinspektionens försorg och vara direkt underställda densamma vad beträffar administration, ut-

bildning och övning. I fråga om den direkta hjälpverksamheten däremot — alltså vid utryckning — underställas kolonnerna den myndighet, som handhar den operativa ledningen av hemortsförsvaret inom respektive områden. Under luftskyddstillstånd — oberoende av beredskapsgrader — böra kolonnerna ständigt vara färdiga för utryckning, varför de förutsätts skola biträda vid bekämpande av katastrofer, även om dessa katastrofer icke förorsakats av luftanfall. Sålunda skola kolonnerna lämna hjälp vid släckning av större eldsvådor, såväl inom luftskydds-ort som annorstädes, samt vid skogseldar och andra skadegörelser av större omfattning.

Såsom befälhavare över varje kolonn skall finnas en kolonnchef, vilken såsom sin närmaste man skall ha en ställföreträdande kolonnchef. Förutom dessa två består varje kolonn av dels ett antal specialutbildade befälspersoner för ledningen av de i kolonnen ingående enheterna och för utbildningsarbetet och dels manskap till ett sammanlagt antal av 86. Manskapet uttages bland värnpliktiga civilarbetare i enlighet med vad som angivits i det innevarande år avgivna betänkaned med förslag till lag om vapenfria värnpliktiga. Kolonnernas personal skall vara uniformerad.

2. Organisation, sammansättning och utrustning.

Luftskyddskolonnens personalstyrka uppgår till sammanlagt 100 man, däri inbegripet befäl. Kolonnen är utrustad med 2 personbilar, 1 motorcykel och 11 lastbilar. Kolonnen indelas i stab och tre avdelningar, nämligen en avdelning för brandtjänst, en för röjnings- och gasskydstjänst och en för sjukvårdstjänst. Staben bildas av kolonnchef, ställföreträdande kolonnchef, en redogörare, en meka-

niker, en bilförare och en motorcykelordonnans.

Första avdelningen — brandavdelningen — är uppdelad på fyra sektioner. De tre första sektionerna — sprutsektioner — äro till sin sammansättning och utrustning helt likartade, och var och en består av 18 man och 2 brandbilar, av vilka den ena är försedd med påmonterad, av bilmotorn direkt-driven frontspruta och den andra med en efterkopplad motorspruta, båda sprutorna med en kapacitet av 1,500 lit/min. På var och en av de i sprutsektionerna ingående brandbilarna medföras dessutom erforderlig brandutrustning samt såväl utskjuts- som skarvstegar. På den första bilen i varje sprutsektion finnes även en skumspruteanläggning med en kapacitet av 1,500 lit/min. Slutligen medför var och en av de tre sprutsektionerna 1,500 meter tryckslang samt erforderlig mängd sugslang. Den fjärde sektionen — slangsektionen — består av 5 man och 1 lastbil. På denna lastbil transporteras 1,500 m. brandslang såsom reserv samt sådan brandutrustning, även skogsbrandutrustning, som icke lämpligen kan medföras å brandavdelningens övriga bilar.

Andra avdelningen — röjnings- och gasskyddsavdelningen — är uppdelad på tre sektioner. Sektionerna 1 och 2 äro med undantag av stegutrustningen helt lika och bestå vardera av 8 man och 1 lastbil med släpkärra. Sektion 3, som består av 9 man och 1 lastbil med släpkärra, medför förutom annan materiel jämväl gasskyddsmateriel. Avdelningen är utrustad med materiel för yngre röjningsarbete samt projektilröjning.

Tredje avdelningen slutligen — sjukvårdsavdelningen — utgöres egentligen av en större läkarambulans, utrustad på samma sätt som de i luftskyddsorganisationen redan befintliga större läkarambulanserna men med den skillnaden att ka-

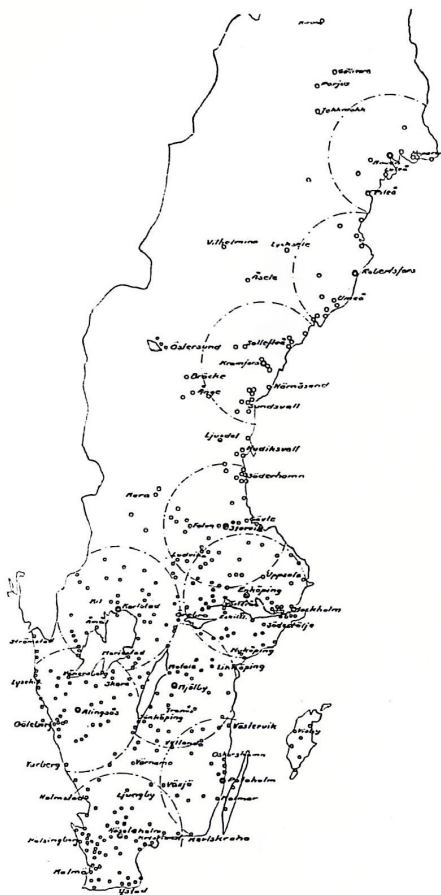

Fig. 1. Kolonnernas operationsområde.

rosseriet är av mera permanent slag än hos de sistnämnda.

Förutom kolonnchef och ställföreträdande kolonnchef skall kolonnen hava tolv specialutbildade befäl, av vilka sju skola vara brandutbildade, nämligen en brandmästare och sex brandförmän, samt två röjningstekniskt utbildade

nämligen en verkmästare och en förman. Brandmästaren är chef för brandavdelningen och har under sig såsom sektionschef för var och en av de tre sprutsektionerna en brandförmän samt såsom sektionschef för slangsektionen en av manskapet. Verkmästaren är chef för röjnings- och gasskyddsavdelningen. Chefskapet över sjukvårdsavdelningen utövas av läkaren, som helst bör vara en legitimerad läkare. För fordonsparkens skötsel och översyn skall finnas en väl utbildad mekaniker. Slutligen skall i kolonnens personal ingå en redogörare för handhavande av kolonnens kamerala arbetsuppgifter ävensom intendenturtjänsten.

3. Förläggning och utspisning.

Såsom redan nämnts äro kolonnernas förläggningsplatser endast preliminärt angivna (fig. 1), och de kunna ej definitivt fastställas förrän ingående undersökningar gjorts beträffande förläggningsmöjligheter, övningsplatser, vägförbindelser etc. I sitt förslag har emellertid inspektionen beräknat att förläggning skall kunna ske i förhyrda lokaler. I den utsträckning detta är omöjligt måste baracker uppföras och har inspektionen därvid tänkt sig dylika av samma typ som förekommer inom försvaret. Ut i sina kostnadskalkyler har inspektionen för säkerhets skull gått in för det sistnämnda alternativet. Matlagning och utspisning föreslås ske genom kolonnens egen försorg med biträde av en kock eller kocka samt kvinnor från trakten.

4. Utbildning och rekrytering.

Av kolonnens personal avses kolonnchefen, ställföretr. kolonnchefen, brandmästaren, de sex brandförmännen, verkmästaren, röjningsförmännen, läkaren, mekanikern och redogöraren skola anställas för en tid av ett år åt gången. Kolonnchefen och övriga befäls personer skola besitta de för utövande

av befäl erforderliga kvalifikationer. Det är önskvärt, ehuru icke någon absolut fordran, att kolonnchefen och dennes ställförträdare hava exempelvis ingenjörs- eller brandmästareutbildning. Brandmästaren och de sex brandförmännen torde kunna rekryteras från yrkesbrandkärer samt verkmästaren och röjningsförmännen, vilka måste vara specialutbildade, från kommunala kärer eller byggnadsentreprenörer. Redogöraren slutligen bör hava erfarenhet från liknande göromål vid militärt förband eller anläggningsarbeten.

Efter att hava genomgått en kurs i statens luftskyddsskola förutsätts kolonnens befälspersoner hava tillräcklig utbildning för att själva omhänderväsa utbildningen av underlydande manskap.

Samtliga de 86 värnpliktiga civilarbetare, som utgöra kolonnens manskapsstyrka, skola ha genomgått en utbildningskurs om två månader vid yrkesbrandkår i enlighet med de i ovannämnda betänkande med förslag till lag om vapenfria värnpliktiga angivna riktlinjerna, innan de inkallas till tjänstgöring vid kolonnen. Av manskapsstyrkan böra minst sex stycken vara sådana värnpliktiga, vilka fullgöra sin första tjänstgöring och fördenskull komma att kvarbli i kolonnen under en sammanhängande tid av ett år. De övriga skola bestå av äldre årsklasser värnpliktiga, som tjänstgöra i kolonnen i tidsperioder om minst fyra månader.

För att kolonnen trots förändringarna i personalstyrkans sammansättning ständigt skall vara utryckningsberedd och förfoga över tillräckligt kvalificerat manskap, sker avlösning varannan månad av 40 man, d. v. s. halva manskapsstyrkan med undantag av de sex värnpliktiga, som fullgöra den första tjänstgöringen i kolonnen och som avslösa varje år. Ett år efter avslutandet av den första tvåmån-

naders utbildningen komma alltså vid varje kolonn 240 man att ha erhållit fyra månaders utbildning. Detta innebär, att för samtliga tio kolonner personalomsättningen per år kommer att utgöra 2,400 man. Härtill kommer den del av manskapsstyrkan — 6 i varje kolonn eller sammanlagt 60 — som fullgör sin första ettåriga tjänstgöring.

Den fortsatta utbildningen efter den grundläggande tvåmånaders utbildningen vid yrkesbrandkår uppdelas på de i kolonnen ingående olika tjänstegrenarna och är såväl teoretisk som praktisk. Vad beträffar brandtjänsten genomgås härvid först en repetitionskurs, varefter huvudvikten lägges vid tillämpningsövningar. Samtliga de till kolonnen hörande värnpliktiga skola emellertid bibringas en så allsidig utbildning som möjligt, så att var och en är väl skickad att fylla sin uppgift i kolonnen, var han än kan komma att placeras.

Utbildning och övning sker på kolonnens förlägningsplats. Såsom utbildnings- och övningsledare tjänstgör i första hand kolonnbefälet. Kursplanen utarbetas av inspektionen, vars tjänstemän dessutom förutsätts skola hålla vissa föreläsningar. Medverkan vid utbildnings- och övningsverksamheten påräknas även från militärt håll, försvarsväsendets kemiska anstalt, brandchefer i närliggande orter, skogsbrandexperter m. fl.

5. Utryckning.

Allt efter arten och omfattningen av en katastrofskada kan kolonnen uppdelas i smärre, lämpligt sammansatta utryckningsenheter. Det är för detta ändamål, som sektionindelningen har tillkommit.

När kolonnen i dess helhet företager utryckning, skola kolonnchefen, brandmästaren, redogöraren och motoreykelordonnansen såsom regel inträffa vid skadeplatsen före kolonnen, för att bedömningen av skadans omfattning och

av de erforderliga hjälpåtgärder-
na skall vara avslutad, när kolon-
nen under befäl av ställföreträdan-
de kolonnchefen anländer till plat-
sen.

För luftskyddskolonns deltagan-
de i eldsläckning eller annan hjälp-
verksamhet skall ersättning utgå
från kommun enligt särskilda be-
stämmelser.

6. Kostnadsberäkningar.

Inspektionens förslag till luft-
skyddskolonner är åtföljd av ingå-
ende kalkyler över kostnaderna.
Av dessa framgå att fordon, ma-
teriel och utrustning för en luft-
skyddskolonn skulle uppgå till
400,000 kronor. Härav utgör kost-
naden för personbil och motorcykel
med utrustningar för staben 14,500
kronor samt kostnaden för en fyr-
rätens iastbil (90 hkr), en front-
pump på 1,500 lit/min., karosseri,
slangkärra, en lastbil jämte en
1,500 lit/min. påhängsspruta, 1,500
m. tryckslang jämte övrig brand-
utrustning för sektionerna 1, 2 och
3 161,220 kronor pr sektion. Kost-
naden för sektion 4, som består av
slangbil, 1,500 meter slang, slang-
rullar, strålrör, grenrör etc. uppgår
till 28,975 kronor, vartill slutligen
kommer kostnader för handverktyg
och personlig utrustning, som upp-
gå till sammanlagt 20,825 kronor.

Sammanlagt uppgå kostnaderna
för kolonnens brandavdelning till
209,200 kronor. Anskaffningskost-
naden för avdelning 2 (röjning och
gasskydd) uppgår till 80,652 kr.
och för avdelning 3 (sjukvård) till
31,250 kronor. Förläggningskost-
naderna äro upptagna till 40,200
kronor samt slutligen har uppta-
gits några poster för utrustning av
specialpersonal, undervisningsma-
teriel, slangreserv etc. För de tio
föreslagna kolonnerna uppgår ma-
terielanskaffningskostnaden såle-
des till sammanlagt 4,000 000 kr.

Driftkostnaderna ha kalkylerats
så att avlöningen för 14 fast an-
ställda uppgå till 93,120 kronor
samt utgifter för utrustning, för-
plägnad och avlöning till 86 vapen-
fria värnpliktiga till sammanlagt
235,425 kronor, vilket tillsammans
med poster för markhyra, drivme-
del och oförutsett sammanlagt upp-
gå till 400,000 kronor pr kolonn
eller för de föreslagna tio kolon-
nerna 4,000 000 kronor pr år. I
detta belopp ingår emellertid ut-
rustning, förplägnad och avlöning
åt vapenfria värnpliktiga med
2,354 250 kronor, vilka kostnader
normalt belasta försvarsväsendets
anslag. De årliga driftskostnader-
na för ifrågakvarande luftskyddsko-
lonner, vilka komma att medföra
en ökad belastning av statsbudge-
ten, utgöra således 1,680 750 kr.

Knappar-, Möss- & Medlems- märken

för Svenska Brandkärernas Riksförbund

C. C. Sporrong & C:o

Kungsgatan 17, Stockholm 7 Tel. Namnanrop »SPORRONG & C:o»

Över Luftskyddsinspektionens förslag

”Brandsläcknings- och Luftskyddskolonner”

hava Svenska Brandkårens Riksförbund, Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandbefälsföreningen till Konungen avgivit nedanstående yttrande.

Till

KONUNGEN.

Med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 23 september 1942 angående luftskyddsinspektionens förslag om upprättandet av luftskyddskolonner få Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Brandkårens Riksförbund och Svenska Brandbefälsföreningen härmed i underdånighet avlämna följande gemensamma yttrande.

Erfarenheterna från nu pågående krig ha tillfullo visat, att elden som militärt kampmedel är ett av de viktigaste vapnen för att försvaga en fiendes motståndskraft inom hemorten. Anledningen härtill är givetvis att endast några små, lätta och billiga brandbomber, som i mycket stort antal kunna medföras på ett enda flygplan, kunna med naturkraften eldens hjälp ödelägga icke blott det mål, som träffats, utan även ett flertal kringliggande byggnader och i vissa fall hela stadsdelar.

I dagspressens rapporter ha exempel härpå nästan dagligen givits från de kämpande stormakterna ända sedan krigets början.

På grund av brandförsvarets allt större militära betydelse och faran för att icke blott militära etablissemang utan även ur för-

svarssynpunkt viktiga samhällen och industrier ödeläggas genom anfall från luften söka de stridande stormakterna på allt sätt öka effektiviteten av sitt brandförsvaret genom allt kraftigare brandkårer, ofta med rent militär organisation. Så är exempelvis fallet i Tyskland och Finland, där brandkårskolonner organiserats som icke blott försetts med eldsläckningsmateriel utan även med vapen. Sedan London genom brandbombanfall drabbats av tusentals ytterst förhärjande eldsvådor, måste där en synnerligen kraftig förstärkning av brandväsendet äga rum. Hela Englands brandväsen kan nu sägas vara förstärkt från att förut uteslutande hava varit baserat på kommunala brandkårer. Vid stormaktskrigets början omfattade Englands brandkårer högst 8,000 brandmän. Våren 1941 hade kårerna utökats till 200,000 man, varav 40,000 fast anställda. Nödvändigheten av en dylik förstärkning framgår av det faktum, att London efter ett synnerligen kraftigt flyganfall samtidigt hade 2,000 eldsvådor, därav 300 större, till vilkas bekämpande 3,000 motorsprutor samtidigt voro i verksamhet.

Brandförsvarets militära betydelse är självfallet orsaken till, att det i de krigförande länderna organiserats rörliga brandkårer, som kunna insättas å orter, där de egna resurserna icke äro tillräckliga. I Danmark har man nyligen organi-

serat statliga brandkårer, stationerade på olika platser på Jylland, Själland, Fyen och Bornholm.

Under denna tid, då det s. k. totala kriget tillämpas av alla de krigförande och då anfall från luften dagligen utföras mot större städer och andra viktiga samhällen bl. a. för att skapa panik bland befolkningen eller öka dess benägenhet att ge upp striden samt för att försvåra tillverkning, förvaring eller transport av krigsmateriel och andra för krigsmakten viktiga förnödenheter eller helt enkelt för att förstöra för civilbefolkningen avsedda livsmedel, bränsle, flytande drivmedel eller dylikt, har brandförsvarets betydelse blivit allt större.

De flesta av Sveriges städer äro till största delen uppförda av trä och således lätt sårbara för ett bombanfall. T. o. m. i Stockholm med förstäder äro 40 % av byggnaderna uppförda av trä, och i Stockholms centrala delar är bebyggelsen mycket hopträngd, under det att bebyggelsen i periferien är gles och därför relativt god med hänsyn till brandfaran. Göteborg har mitt inne i de centrala delarna väldiga sammanhängande trähusbebyggelser. Flera av våra viktigaste industristäder såsom ex. Västerås äro till allra största delen bebyggda med trähus, och största delen av de norrländska kuststäderna och över huvud taget de flesta mindre städerna i hela landet bestå av lättantändliga trähus, tätt sammanträngda och alltjämnt innebärande fara för brandkatastrofer.

Det må ej heller glömmas, att inom Stockholm bo nära 10 % av landets hela befolkning, och inom de närmast i storlek varande fem städerna bo ytterligare 10 % av landets innebyggare. Flynggrepp med brandbomber mot dessa sex städer, till stor del bebyggda med trähus, måste få en rent av katastrofal verkan, om ej jaktflyg och

luftvärn kan bryta udden av flyganfallen och om ej brandkårerna kunna bemästra uppkomna eldsvådor.

Faran för brandbomboanfall och brandförsvarets betydelse för de svenska städerna ökas väsentligt därav, att det ofta inne i eller omedelbart intill samhällena finnas brädegårdar, sågverk och snickerifabriker, som ju äro lätta att sätta i brand och som utgöra ett brandhot mot hela stadsdelar. Detta gäller särskilt de norrländska och småländska samhällena, men även många andra samhällen. Göteborg har sålunda mitt inne i samhällets centrum stora trävaruupplag, som i krigstid måste utgöra ett allvarligt hot icke endast mot livsviktiga industri- och magasinsområden utan även mot vissa bostadsdistrikt.

Krigsrapporterna från det nu pågående stormaktskriget ge såsom förut nämnts snart sagt dagligen bevis för, hur viktiga krigsmål de för försvar och folkförsörjning betydelsefulla industri- och magasinsetablissemmenten allmänt anses vara. Rapporterna innehålla ständigt uppgifter om, huru sådana etablissemment anfallits, och det torde därför ej kunna förnekas, att brandskyddet numera har mycket stor militär betydelse. Man torde även med fullt fog kunna påstå: "utan ett effektivt brandförsvär — ingen verklig försvarsberedskap."

Brandförsvaret i vårt land har särskilt sedan krigets utbrott varit föremål för upprustning. Sålunda har genom såväl statligt som kommunalt och enskilt ingripande en avsevärd mängd motorsprutor och brandslang anskaffats, varjämte förebyggande brandskyddsåtgärder av byggnadsteknisk art genomförts i stor utsträckning. Vidare bör erinras om att statens brandskola i år börjat sin verksamhet. Förslag till en ytterligare förstärkning av brandväsendet har innevarande år avgivits för Kungl. Maj:ts prövning. Härvid åsyftas

det betänkande med förslag till brandlag och brandstadga m. m., som den 7 mars 1942 överlämnats av brandförvarsutredningen. Ett mycket viktigt förslag i detta betänkande är, att inom varje kommun enligt lag skall finnas brandstyrka av betryggande storlek och sammansättning samt att kommun är skyldig att lämna släckningshjälp till annan kommun, om förhållandena så fordra och medgiva. Enär någon dylik skyldighet för närvarande icke finnes för kommunerna i allmänhet, skulle antagandet av lagförslaget innebära en väsentlig förstärkning av brandförsvaret icke blott under fred utan i än högre grad under krig, då behovet av släckningshjälp för orter, som utsättas för mera omfattande flygangrepp, ovedersägligen måste bli va mycket stort.

Vidare bör erinras om att en utredning angående brandförsvaret under krig — särskilt i vad avser lösandet av den för våra förhållanden svåra uppgiften att tillgodose personalbehovet för hemortsförsvarets olika grenar — pågår genom 1941 års hemortsförvars-sakkunniga.

Trots de ovan nämnda, redan vidtagna brandskyddsåtgärderna och även om brandutredningens förslag till ökat brandförsvaret blir antaget, måste enligt vår åsikt en ytterligare förstärkning anses vara nödvändig. Förutom de redan förut anförda skälen för behovet av starkast möjliga brandförsvaret under krigstid må här tilläggas, att på den senaste tiden de krigförande länderna alltmer börjat använda kraftigare typer av brandbomber, som erfordra insats av betydligt kraftigare brandsläckningsmateriel än som hittills ansetts tillräcklig. Detta medför, att kravet på en utökning av luftskyddets brandtjänst blir alltmer framträdande. Därjämte må framhållas, att sådana brandbomber såsom ett allt viktigare kampmedel med stor

sannolikhet i framtiden kommer att användas i allt större omfattning.

Med hänsyn till ovan anförda synpunkter anse vi sålunda, att luftskyddsinspektionens initiativ till en ytterligare förstärkning av brandförsvaret måste anses vara synnerligen viktigt och värt allt beaktande.

Beträffande utformningen av förslaget anse vi emellertid den av inspektionen föreslagna lösningen — särskilt med hänsyn till de stora årliga kostnaderna även under fredstid — icke vara den riktiga. Vi anse nämligen att för de kostnader, som enligt inspektionens beräkning årligen och även under fredstid måste nedläggas på organiserandet av luftskyddskolonnerna, ett avsevärt bättre brandförsvaret skule kunna erhållas, om detta lades efter andra linjer än de föreslagna. I det följande kommer att redogöras för de synpunkter, som enligt vår åsikt i nuvarande läge och i betraktande av de för vårt land särskilda förhållandena böra läggas såsom grund vid uppbyggandet av en förstärkt krigsorganisation av brandförsvaret.

Vid bedömandet av luftskyddsinspektionens förslag kommer för vinnande av överskådlighet följande huvudfrågor att behandlas:

1. luftskyddskolonernas uppgifter,
2. organisation och förläggning,
3. utbildning och rekrytering,
4. materielanskaffning och
5. befälsförhållanden.

Luftskyddskolonernas uppgifter.

Av luftskyddsinspektionens förslag framgår, att luftskyddskolonerna äro avsedda att utgöra en decentraliserad reserv för orternas egna luftskydd. Kolonerna skola sålunda ingripa för att bekämpa eldsvådor och rädda människor ur skadade eller sammanstörtande byggnader i orter, som på grund av fientliga flygangrepp och de egna resursernas otillräcklighet äro

i behov av hjälp. Kolonnerna skola utgöra en civil organisation med helt andra uppgifter än dem, som tillkomma de militära brandsläckningsförband, som enligt krigserfarenheten äro erforderliga vid stridsfronterna.

I princip anse vi, att en rörlig brandsläckningsreserv, som således vad bertäffar sin verksamhet icke är fast bunden vid en enda ort, är av mycket stort värde och i krigstid nödvändig. Denna vår åsikt gäller även under den förutsättningen, att den förstärkning av brandförsvaret, som avses i det ovan berörda förslaget till brandlag, kommer till stånd.

Det synes framgå af luftskyddsinspektionens förslag, att luftskyddskolonerna även under fredstid och särskilt då luftskyddstillstånd råder skola stå i ständig beredskap och kunna ingripa bl. a. vid släckning av större eldsvådor oavsett om dessa uppstå genom flyngangrepp eller icke. En sådan ständig beredskap af luftskyddskolonerna anse vi emellertid med hänsyn dels till de därav uppkommande, enligt inspektionens beräkning synnerligen stora kostnaderna, dels till de sannolikt fåtaliga eldsvådor af katastrofnatur, som verkligen skulle erfordra insats af en luftskyddskolon, icke vara motiverad ur fredssynpunkt. Detta kommer att gälla i än högre grad, om den föreslagna brandlagen med bestämmelser om kommuns skyldighet att hålla brandstyrka och att lämna släckningshjälp blir antagen. En höjning af beredskapen inom brandväsendet i fredstid synes i stället lättast och billigast kunna ernås genom förstärkning af de redan befintliga, ordinarie brandkärerna. En omedelbar verkande åtgärd, som vi även finna nödvändig för åstadkommande af en dylik förstärkning af brandväsendet, skulle enligt vår åsikt vara att befria nuvarande brandkärpersonal, som ej har uppskov, från

militärtjänstgöring, ävensom att tillse, att det brandbefäl, som för närvarande anlitas såsom hemorts-försvarsassistenter, få återgå till sina ordinarie brandkärer. Den hrist på brandbefäl, som uppstått genom inkallelser och uttagningar för andra uppdrag, hava nämligen medfört en påtaglig försvagning af brandväsendet, vilket förhållande vi anse vara ytterst betänkligt.

Av största vikt är att vid fara för krig landets hela brandförsvär är i högsta beredskap. Om ur denna synpunkt de föreslagna luftskyddskolonerna även vid låg beredskapsgrad måste hållas i ständig beredskap — såsom inspektionen framhåller — anse vi, att den organisation, som föreslagits, icke är alltigenom lämplig. Hur denna fråga enligt vår åsikt bör lösas framgår af de i det följande framförda synpunkterna.

Organisation och förläggning.

Luftskyddsinspektionen föreslår, att luftskyddskolonerna skola till antalet vara tio och förläggas till orter, som valts med hänsyn till närliggande orters betydelse ur luftskyddssynpunkt.

Under fredsförhållanden torde det icke vara lämpligt att hava kolonnerna sammansatta och förlagda på det sätt inspektionen föreslår. Detta skulle medföra onödiga kostnader och — såsom här nedan kommer att beröras i samband med utbildningsfrågan — medföra svårigheter att under verklighets-trogna förhållanden utbilda och öva personalen. Antalet utryckningar för eldsvåda under fredstid torde nämligen vid kolonnernas förläggning till de föreslagna orterna såsom förut nämnts bliva ytterst få.

Ett mindre kostsamt sätt vore att öka antalet kolonner och samtidigt göra den mindre samt förlägga dem till orter, där utbildning och brandkärpraktik kan erhållas. Om kolonnerna nämligen uppdelas

på ett flertal platser, erhålles en direkt tidsvinst vid utryckning från förlägningsplatsen till den hjälp-tagande orten. Denna tidsvinst kan hava avgörande betydelse för släckningsresultatet. Ett annat skäl, som talar för lämpligheten att uppdelade kolonnerna på ett större antal platser, är osäkerheten att vid utryckning under krig helt kunna använda landsvägarna.

I händelse av krig kunna givetvis kolonnerna om så anses erforderligt förflyttas till ur landets synpunkt taktiskt lämpliga platser. Men även under krig torde det vara lämpligt, att åtminstone en del av kolonnerna äro förlagda till städerna, varifrån de likväl kunna fylla sin fjärrhjälsuppgift. Kolonnerna kunna nämligen organiseras som fristående utryckningsavdelningar med anslutning till brandkårerna i de städer, där de placeras.

Förlägningsplatserna, antingen dessa utgöras av större städer eller andra orter, böra väljas med hänsyn till sådana synpunkter som exempelvis läge i förhållande till gränserna, orternas betydelse ur luftskyddssynpunkt, bebyggelsens täthet, bebyggelsens grad av brännbarhet, utryckningsmöjligheter med hänsyn till vägnätet och risken för att broförbindelserna äro förstörda m. m. Om hänsyn tages till dessa förhållanden, synas möjligheterna till fjärrhjälp enligt luftskyddsinspektionens förslag relativt sett icke vara tillräckliga.

Utbildning och rekrytering.

Enligt luftskyddsinspektionens förslag skola kolonnchefen och hans ställföreträdare icke behöva hava andra kvalifikationer än de, som erfordras för utövande av befäl samt att de genomgått en kurs i statens luftskyddsskola. Vidare anses det önskvärt, att nämnda befäls personer skola hava genomgått ingenjörs- eller brandmästareut-

bildning. Med dessa kvalifikationer anses de själva kunna omhändervä utbildningen av underlydande manskap.

Vi finna detta förslag icke vara godtagbart. För att luftskyddskolonnernas slagkraft vid bekämpandet av eldsvådor verkligen skall bli den avsedda, torde en ofrånkomlig förutsättning vara, att kolonnpersonalen besitter de för brandsläckning nödvändiga kvalifikationerna. Därjämte anse vi den materiel, som skall ingå i kolonnerna vara alltför värdefull för att handhavas av icke fackkunnigt befäl. Ehuur det av inspektionens förslag icke framgår, vilken kursplan, som avses böra läggas till grund för utbildningen, torde icke ens den mest omfattande av de hittills genomförda kurserna vid luftskyddsskolan vara tillräckliga för att kolonnchef och hans ställföreträdare skola kunna bibringas erforderliga tekniska kvalifikationer för ledande av brandsläckning eller utbildning och övning av underlydande personal. Såsom jämförelse med den kursplan för brandtjänst, som hittills tillämpats vid statens luftskyddsskola och som omfattar endast ett fåtal timmar, kan nämnas, att för utbildning vid statens brandskola av brandförmän, brandmästare och högre brandbefäl vid yrkesbrandkår erfordras icke blott lång tids praktisk tjänstgöring inom brandkår utan därjämte godkänd genomgång av kurser om resp. 3, 4 och 18 månader.

Med hänsyn till att kolonnerna enligt inspektionens förslag skola uppträda självständigt och då brandtjänsten torde vara den viktigaste och svåraste uppgiften, måste det anses såsom ett oeftergivet krav, att kolonnchef och ställföreträdare samt chefen för brandkårsavdelningen skola hava genomgått en lämplig på eldsläckningslära inriktad kurs vid statens brandskola i huvudsak motsvarande befälskurs kategori I samt att

de även skola äga praktisk erfarenhet av eldsläckning.

Som kolonnchef bör fungera person, som i vad rör eldsläckning har samma kvalifikationer som befäl vid yrkesbrandkärerna. Detta brandbefäl sysslar i sin dagliga tjänstgöring med just eldsläckning, omhändertagande av skadade — ambulansväsendet vid yrkesbrandkärerna sortera till nära 100 % under brandcheferna — och röjnings-tjänst. Detta synes göra brandbefälet särskilt skickat för kolonnchefskap. Därtill kommer, att praktiskt taget allt brandbefäl är reservofficerare och genom sin militära utbildning förvärvat erfarenhet i organisation och ledandet av personal.

Beträffande utbildning av manskapet skall denna enligt inspektionens förslag bedrivas i enlighet med av inspektionen utarbetade reglementen samt i huvudsak efter militära riktlinjer. Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för luftskyddsinspektionen av den 28 juni 1941 saknar emellertid inspektionen till densamma fast knuten brandteknisk sakkunskap. Det torde därför vara nödvändigt, att utbildningen i varje fall bedrivas i samråd med statens brandskola. Om den av brandförsvarsutredningen föreslagna befattningen för övervakandet av rikets brandväsen — riksbbrandinspektören — kommer till stånd, synes det lämpligt, att överinseendet över utbildningen i brandtjänst sker av denne eller i samråd med denne.

Enligt inspektionens förslag skall utbildning och övning av manskapet efter 2 månaders utbildning vid yrkesbrandkår ske på kolonnernas förläggningsplatser d. v. s. i regel i orter, som sakna yrkesbrandkår. Såväl ur utbildningssynpunkt som av ekonomiska skäl finna vi detta förslag olämpligt. Viktigast är ju, att befäl och manskap i kolonnerna bibringas erfarenhet i eldsläck-

ning. Denna erfarenhet skaffas givetvis bäst i städer, där eldsvådornas antal är betydligt större än i de orter, till vilka inspektionen föreslår, att kolonnerna skola förläggas. En ofrånkomlig förutsättning för att utbildningen skall kunna ske i anslutning till brandkärerna är i första hand att frikallelse från militärtjänstgöring av redan befintligt brandbefäl vid de ordinarie kärerna äger rum.

Utbildningen av personal kunde i övrigt tillgå på i stort sett samma sätt som nu sker med de s. k. värnpliktiga civilarbetarna, avsedda för tjänstgöring i de olika städerna. Med hänsyn till, att det är önskvärt att få så väl utbildad personal som möjligt, borde helst manskapstyrkan utgöras av sådana värnpliktiga, som fullgöra sin första tjänstgöring och för den skull tjänstgöra en sammanhängande tid av ett år.

Luftskyddsinspektionen anser, att för kolonnerna erforderliga brandmästare och brandförmän skola kunna rekryteras från brandkärerna. Detta skulle emellertid enligt vår åsikt endast innebära en icke önskvärd omplacering av nu tillgängligt brandbefäl och icke en förstärkning av brandpersonalen i sin helhet som väl avses med bildandet av luftskyddskolonnerna. De kommunala brandkärerna skulle med andra ord försvagas för att kolonnernas behov skulle kunna tillgodoses. Då emellertid det är av yttersta vikt ur luftskyddssynpunkt, att just den fasta stomme inom det allmänna luftskyddets brandtjänst, som de kommunala brandkärerna utgöra, i första hand är väl tillgodosedd med brandbefäl — och icke reserverna — torde en sådan omplacering icke kunna påräknas. Härtill kommer den omständigheten, att befälsbristen inom brandkärerna för närvarande är stor. Med hänsyn till dessa synpunkter måste man räkna med, att kolonnernas brandtekniska befäls-

personal måste anskaffas genom nyutbildning.

Brandsläckningsmaterielen.

De av inspektionen föreslagna utrustningarna för luftskyddskolonnerna anse vi i stort sett vara väl avvägda. Emellertid måste med hänsyn till att luftskyddskolonnerna böra organiseras på annat sätt än vad inspektionen föreslår en revision av materielen företagas. Härvid bör tillses bl. a. att kolonnernas utrustning rätta sig efter de orter, där de stationeras. Så t. ex. torde fast monterad frontdriven pump vara mindre lämplig för norrländska förhållanden. Det kan inträffa, att tillfartsvägarna till svårtillgängliga vattentag, som måste anlitas för eldsläckning, äro betäckta med meterhög snö. En s. k. bogserbar motorspruta är då lättare att framforsla än en brandbil.

Av vikt är även, att reparationsvagnar så utrustas, att bl. a. brott å vattenledningar kunna repareras.

Befälsförhållanden.

Luftskyddsinspektionens föreslår, att luftskyddskolonnerna skola vara direkt underställda inspektionen vad beträffar såväl administration som utbildning och övning. Såsom redan förut framhållits, saknar emellertid inspektionen till densamma fast knuten brandteknisk sakkunskap, vilken omständighet är betänkelig, då det gäller att ansvara för brandsläckningsreserver av den omfattning det här är fråga om. Riksbrandinspektören, som föreslås av brandförvarsutredningen, bör ges ett stort inflytande på kolonnernas utbildning och verksamhet. Om emellertid denna brandmyndighet icke kommer till stånd, måste antingen till inspektionen knytas fast brandteknisk sakkunskap eller samordnande organiseras med befintliga frivilliga brandskyddsorganisationer.

Luftskyddsinspektionen föreslår, att kolonnernas hjälp i fredstid skall påkallas av vederbörande polismyndighet. Enligt vår åsikt skall den eldsläckningsreserv, som utbildningsavdelningarna utgöra, när det gäller eldsläckning, kunna påkallas av den, som är ansvarig för brandförsvaret, nämligen kommunens brandchef. Atminstone bör så ske i de städer, där yrkesbrandchefer finnas tillsatta. Denna åsikt är uttalad i förslaget till ny brandlag, varest föreslås, att brandchefen direkt skall kunna rekvidrera hjälp från annan kommun.

Under krigsförhållanden torde det vara nödvändigt, att försvarsområdesbefälhavaren i sista hand äger överinseendet över luftskyddskolonnernas disponerande.

På grund av vad sålunda här ovan anförts beträffande luftskyddsinspektionens förslag angående upprättandet av luftskyddskolonner få vi såsom sammanfattning av vår åsikt framhålla

att en förstärkning av nuvarande brandförsvaret för krigsförhållanden är nödvändig, varför luftskyddsinspektionens initiativ måste tagas i allvarligt övervägande,

att den för luftskyddskolonnerna avsedda brandsläckningsmaterielen efter erforderlig revision med hänsyn till av oss föreslagen omorganisation av kolonnerna snarast anskaffas,

att personalens utbildning snarast påbörjas men

att den för luftskyddsinspektionen föreslagna organisationen av kolonnerna i samråd med brand-sakkunniga måste helt omarbetas.

Stockholm den 30 oktober 1942.

Prenumerera

för år 1943!

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN.

Västerbottens läns Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Major *K. Ekdahl*. Exp.: Storgatan 107, Umeå. Tel. 2202.

Ur redogörelse för verksamheten 1941.

Länets brandskydd har även under det gångna året förbättrats dels genom de av förbundet beviljade anslagen, dels därigenom att luftskyddsinspektionen överlämnat ytterligare en del motorsprutor till kommuner och municipalsamhällen, vilka senare på grund av avtal även kunna betjäna i närheten av samhället belägen del av kommunen. Genom luftskyddsinspektionen har dessutom placerats åtta motorsprutor med utrustning för skogseldsläckning, vilken brandutrustning jämväl skall stå till förfogande för bekämpande av byggnadseldsvådor.

Till förbundet äro nu anslutna 78 brandkärer.

Brandkårsförbundet strävar efter att municipalsamhälleas brandkärer skola utgöra respektive kommuners huvudcentraler. För att denna plan skall kunna genomföras, är det erforderligt, att i samhällena uppföras brandstationer och anskaffas brandbilar. 15 brandstationer och 19 brandbilar (utryckningsvagnar) finnas nu i länets köpingar och municipalsamhällen. Till förbundet anslutna brandkärer disponera 95 bogserbara motorsprutor. Dessutom äro ytterligare 15 rekvirerade från luftskyddsinspektionen. På en del platser ha vattenreservoarer och brandbrunnar anordnats för att säkerställa vattenförsörjningen, men i detta avseendet återstår ännu mycket arbete för att brandskyddet skall vara fullt effektivt.

Brandkonsulenten har besökt 47 brandkärer, varvid övningar och föredrag hållits. I första hand ha de nyorganiserade brandkärerna besökts. Föredrag ha hållits omfattande industribrandskydd vid de större industrierna. Till länets tidningar ha insänts några artiklar, som behandlat aktuella brandskyddsfrågor. Brandkonsulenten har vidare biträtt vid uprättande av brandordningar för kommunerna samt deltagit i sammanträden rörande brandorganisationer och anskaffande av brandutrustning.

I enlighet med förbundsmötets beslut har under året utdelats 8,000 kr. som bidrag till kommunerna för nyanskaffning av brandmateriel. Anslaget fördelades till 24 kommuner och har varierat mellan 200—500 kr. Till kursverksamhet har reserverats ett belopp av 2,000 kronor.

Årsmötet hölls i Lycksele köping den 28 och 29 juli. Förbundsordföranden, Landshövding G. Rosén, hade fått förhinder, varför förhandlingarna leddes av styrelseledamoten, landstingsmannen Ludwig Brännström. Vid mötet utdelades Svenska Brandkärernas Riksförbunds förtjänstmedalj i silver till brandcheferna A. Gustafsson, Bureå, E. Jonsson, Burträsk och E. Blomberg, Lycksele, samt vice brandchefen C. Ericsson, Lycksele. Mötesordföranden uttalade ett tack till samtliga medaljörer för mångårigt arbete i brandväsendets tjänst.

Efter årsmötet vidtog instruktionskurs med tillämpningsövningar, föredrag samt genomgång och diskussion av de under året i länet förekommande större eldsvådorna. I programmet ingick även köpingens ynglingabrandkår, organiserad som skogseldsläckningsavdelning på cyklar med hästanspänd skogsspruta, Albin 800, och med brandmaterielen medförd å cyklar och å släpkärra. Förevisning av tvenne skogseldsläckningsfilmer avslutade denna del av programmet. Brandchefen G. Björn höll föredrag om "Motorsprutans vattengivningsförmåga", brandchefen E. Blomberg om "Förrättande av brandsyn" samt brandkonsulenten om "Brandövningarnas anordnande" och "Några synpunkter för stärkande av länets brandskydd".

Nära 100 brandmän, representerande 59 brandkårer, deltog i kursen.

Brandkårsförbundetsstyrelse har under året bestått av: Landshövdingen G. Rosén, ordförande, brandchefen Gösta L. Björn, Umeå, vice ordförande, direktören Oscar Rönnerberg, Umeå, brandchefen Germund Renhorn, Skellefteå, brandchefen Karl Gavelin, Vilhelmina, landstingsmannen Ludwig Brännström, Skellefteå, och landsfiskalen Hugo Åström, Vindeln, med brandchefen Erik Jonsson, Burträsk, brandchefen Arvid Lindberg, Jörn, maskinisten H. Teglund, Vännäsby och direktören Eskil Nygren, Skellefteå, som suppleanter.

Brandkårsförbundets räkenskaper under året utvisa följande:

D E B E T

Ingående balans från år 1940.

Innestående i Skandinaviska banken	3,566: 56	
Innestående i Sundsvallsbanken	3,380: 98	
Kassasaldo från år 1940	1,553: 86	8,501: 40

Inkomster under år 1941.

Inbetalda årsavgifter:		
av kommuner	3,435: —	
av brandbolag	7,980: —	11,415: —
Anslag av Brandkärernas Riksförbund till brandkärskurser	300: —	
Influtna räntor	176: 01	11,891: 01
		<u>Kronor 20,392: 41</u>

K R E D I T

Utgifter under år 1941.

Brandkonsulenten: arvode	2,400: —	
reseersättningar	1,245: 20	
post- och telefonavgifter	79: 90	3,725: 10
Styrelsens resekostnader		678: 45
Kostnader för brandkärskurs		1,304: 50
Bidrag till brandkärernas utrustning		8,000: —
Brandkärernas avgifter till Riksförbundet		730: —
Diverse utgifter		294: 94
		<u>14,732: 99</u>

Utgående balans till år 1942.

Innestående medel i Skandinaviska banken ..	2,935: 66	
Innestående medel i Sundsvallsbanken	1,862: 89	
Kassasaldo till år 1942	860: 87	5,659: 42
		<u>Kronor 20,392: 41</u>

Umeå i maj 1942.

STYRELSEN

Från konsulenten.

Västerbottens läns Brandkärsförbund hade under den 17, 19 och 20 okt. anordnat motorsprutskötarekurser i Storuman, Skellefteå och Umeå. Brandkärsförbundet inser tillfullo de svårigheter, särskilt under nuvarande förhållande med den nya bränsletilldelningen under den kalla årstiden, som brandkärerna hava att bemästra, så att desamma alltid äro slagfärdiga. Det var med tanke på att söka råda bot med dessa svårigheter, som kurserna voro igångsatta. Brandkärsförbundet kunde glädja sig åt att ej mindre än 67 brandkärer hörsammat inbjudan och omkring 100 brandmän bevistade kurserna. Brandkärsförbundet bestred resekostnaderna för en motorsprutskötare från varje till förbundet ansluten brandkår och vederbörande municipalsamhälle eller kommun bekostade deltagarnas dag- och nattaktamente.

Riksförbundets sekreterare, Kapten Erik Gillner, hedrade kursen i Umeå med sin närvaro.

Genom tillmötesgående från A.-B. Pumpindustri, Göteborg, hade Ingenjör Uno Arild ställts till förfogande som sakkunnig ledare för kurserna. I stort sett hade kursen upplagts med tre timmars teori och två timmars praktiska övningar. Givet är, att den korta tid, som stod till förfogande, ej var tillfyllest, för att uttömmande beröra alla de problem, som en brandkår kan ställas inför, men Brand-

kärsförbundet insåg de svårigheter, som vederbörande kursdeltagare ställdes inför med avseende på förlorad arbetsförtjänst m. m. och därför hade kurserna förlagts till tre platser med endast en dag å respektive ställen. Teoritimmarna omfattade motor- och pumpkännedom, evakuering, friktionsförluster, vattenmängd, munstyckstryck, slangvård m. m., vilket åskådliggjordes med planscher och isärtagna pumpdelar, som ställts till förfogande samt motorsprutors skötsel och körning med Motyl 50 och 85. Fel, som kunna uppstå, omtalades av ledaren på ett lättfattligt och medryckande sätt genom att nämna olika exempel från episoder, som förekommit vid eldsvådor och övningar. Uppkomna fel kunna oftast tillskrivas motorsprutskötarens handlingssätt och ej motorsprutan, framhöll med rätta Ingenjör Arild. Under de praktiska föreläsningarna hade motorsprutor av olika fabrikat uppställts vid vattentag och här fingo kursdeltagarna köra sin egen spruttyp. Olika fel, som berörts under de teoretiska föredragen, demonstrerades nu praktiskt. Kursen avslutades med en frågetimme, varvid deltagarna fingo framhålla olika svårigheter, som de ställts inför under brandtjänsten i hemorten.

Kurserna voro synnerligen givande och deltagarna uttryckte sin belåtenhet med vad de fått lära sig.

Svenska Brandbefälsföreningen.

Berättelse för år 1941.

Svenska Brandbefälsföreningen har nu avslutat sitt andra verksamhetsår. Medlemsantalet var den 31/12 1941 106 st. Styrelsen utgjordes av brandcheferna H. Forssman, N. Grönvall, H. Rosencrantz, H. Sellén, E. Crone, E.

Löfgren och förste brandkaptenen T. Mohlin. Suppleanter hava varit brandcheferna K. M. Grönlund och C. Lindström. Verkställande utskottet har bestått av brandcheferna H. Forssman, N. Grönvall och H. Rosencrantz.

Årsmötet hölls i Borås under 12—13 juni, varvid ett 100-tal brandbefäl voro närvarande. Programmet vid årsmötet upptog följande föredrag:

Av brandchefen H. Forssman "Brandbefälsföreningens uppgifter och arbetssätt", av brandchefen N. Grönvall "Aktuella frågor rörande brandslang", av brandchefen H. Rosencrantz "Detaljer i luftskyddets brandtjänst", av brandchefen H. Forssman "Underbefäl som brandsyneför rättare", av brandchefen P. Lundgren "Brandväsendets organisation i Borås", av brandchefen E. Crone "Modern byggnadskonst och brandskyddet", av brandkaptenen Sune Westling "Brandkärnans förbindelsetjänst", av brandchefen H. Rosencrantz "Sotningsfristerna".

Två styrelsesammanträden ägde rum i anslutning till årsmötet. Verkställande utskottet har haft fyra sammanträden.

Föreningen har visat sig vara av betydelse för svenskt brandbefäl. Under år 1941 har föreningen försökt att på bästa möjliga sätt tillvarata brandbefälets intressen och får styrelsen i det följande avge de viktigaste insatserna i kronologisk ordning.

I *Samarbetskommittén för industriellt brandskydd* är Brandbefälsföreningen representerad.

I *industribrandrådet*, som har sitt säte i Stockholm, har föreningen representerats av brandchefen H. Selldén med förste brandkaptenen T. Mohlin som suppleant.

Föreningens ordförande brandchefen H. Forssman har varit ordförande i *brandskoleutredningen*, vars betänkande utgör grunden för organisationen av Statens brandskola.

I *brandförsvarsutredningen* är föreningen även representerad genom sin ordförande brandchefen H. Forssman. Förslagen till brandlag och ny brandstadga, som un-

derhand varit på remiss hos föreningen, torde komma att tillgodose många vitala önskemål från brandbefälets sida.

Föreningen har på remiss från Kungl. kommunikationsdepartementet, Kungl. socialdepartementet, luftskyddsinspektionen och länsstyrelser avgivit yttrande rörande brandväsendet.

Genom brandbefälsföreningens medverkan har det gamla önskemålet om att få brandbefäl placerat i luftskyddsinspektionen förverkligats. Sammanträden ha därjämte hållits hos luftskyddsinspektionen för dryftandet av diverse frågor, varvid brandbefälet varit representerat.

Hos *hemortsförsvarssakkunniga* har föreningen framfört vissa önskemål från brandbefälets sida.

Föreningen har avgivit förslag till utbildning av *samvetsömma*.

Föreningen arbetar på *standardisering av vissa skyltar* för teatrar, biografier m. fl.

En *uniformskommitté* har tillsatts för avgivandet av förslag till enhetlig uniform.

Genom föreningens ingripande har sprängämnesinspektionen frånträtt en tidigare uttalad uppfattning om att brandbefälet i likhet med polisbefälet skulle vara skyldigt att utan kostnad besiktiga oljeupplag m. m.

Föreningen har vid uppvaktning hos socialministern gjort framställning angående brandbefälets uppskov med viss militärtjänstgöring.

Föreningen har varit företräd vid ett antal sammanträden i Stockholm ifråga om sotningsfrågor m. m.

Framställning har gjorts till luftskyddsinspektionen, om att inspektionen måtte utverka att oljekläder genom statens försorg tilldelas hjälpbrandmän.

Ett 100-tal frågor ifrån kommunala myndigheter och brandbefäl hava besvarats.

Genom sekreterarens förmedling hava brandbefälsaspiranter erhållit vikariat som brandbefäl.

En matrikel kallad Svensk Brandbefälskalender är under utgivande. Avsikten är att densamma kostnadsfritt skall utgå till medlemmar av föreningen.

Svenska Brandskyddsföreningen har understött föreningens verksamhet med 800:— kronor. Ingående behållning den 1/1 1941 kr. 702:17. Inkomsterna hava uppgått till kr. 1,840:—, utgifterna till kr. 2,223:64. Utgående behållning den 31/12 1941 kr. 318:53. Föreningens postgirok. är 17 02 43.

För att föreningen med framgång skall kunna fullfölja sin verksamhet erfordras en allmän anslutning av samtliga brandbefäl i rikets städer och viktigare orter, ty först i sådant fall blir föreningen i stånd att helt gagna brandbefälet och brandskyddet i vårt land.

Växjö i januari 1942.

H. Forssman

Ebbe Crone *Nils Grönvall*
Gust. A. Löfgren *T. Mohlin*
H. Rosencrantz *H. Sellén*

Protokoll vid Svenska Brandbefälsföreningens årsmöte på Grand Hotel i Hälsingborg torsdagen den 18 juni 1942 kl. 15,30.

Närvarande: ett 80-tal brandbefäl.

Gäster: Brandchefen Hagen och direktören Møyner båda från Oslo.

§ 1.

Ordföranden, brandchefen H. Forssman, Växjö, hälsade de närvarande välkomna och berörde med några ord den dynamiska utvecklingen inom brandväsendet samt de härigenom aktualiserade lagstiftningsfrågorna, som nu snart

voro slutbehandlade. Han accentuerade vidare den stora roll, som en fast brandbefälsorganisation spelar i dessa avseenden och de insatser på olika håll, som gjorts av föreningen, representerad genom dess styrelse.

§ 2.

Sekreteraren verkställde upprop av föreningens medlemmar. Härvid konstaterades att några närvarande brandbefäl ej voro medlemmar. Ansökan om inträde för dessa bifölls av mötet med acklamation.

§ 3.

Till justeringsmän utsågos brandcheferna Oterdahl och Härderup.

§ 4.

Årsberättelsen upplästes och godkändes.

§ 5.

Revisionsberättelsen upplästes och godkändes.

§ 6.

Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för år 1941.

§ 7.

Årsavgiften för år 1943 bestämdes till 10 kronor.

§ 8.

Till vice ordförande för åren 1942—45 omvaldes med acklamation brandchefen N. Grönvall, Göteborg.

§ 9.

Till styrelseledamöter för åren 1942—45 omvaldes brandcheferna Crone, Sundsvall och Rosencrantz, Hälsingborg.

§ 10.

Till revisorer omvaldes brandcheferna Bror Hermansson, Norrköping och Per Lundgren, Borås.

§ 11.

Till revisorssuppleanter omvaldes vice brandcheferna Evan Rosinander, Norrköping och N. Danielsson, Borås.

§ 12.

Beslöts att verkställande utskottet även under år 1943 skulle bestå av brandcheferna H. Forssman, N. Grönvall och H. Rosencrantz med brandlöjtnant S. Sönerberg som bitr. sekreterare och ständigt adjungerad ledamot. Utskottet äger rätt att med sig i övrigt adjungera de ledamöter, som för olika uppgifter erfordras, ävensom att tillätta behövliga kommittéer.

§ 13.

Ordföranden uttalade föreningsföredrag betitlat "Vad innebära brandlagen och brandstadgan för nya arbetsuppgifter för brandbefälet i städer, köpingar och municipalsamhällen?" och påpekade därvid de ändringar i nuvarande stadga som brandbefälsföreningen lyckats få genomförda, att brandchefens beslut skall kunna överklagas endast hos länsstyrelsen m. m.

§ 14.

Brandchefen E. Oterdahl höll ett inledningsföredrag om "Utbildning av samvetsömma till brandmän". Talaren efterlyste enhetliga bestämmelser med central planläggning o. s. v. Brandchefen Enander framhöll under den följande diskussionen, att fyllande av kadrer na inom det allmänna luftskyddets brandtjänst borde forceras och ske just med denna kategori av värnpliktiga.

§ 15.

Brandchefen E. Enander höll i sin egenskap av ordförande i den av föreningen tillsatta uniformskommittén ett inledningsanförande med redogörelse för kommitténs "Förslag till enhetlig uniformering av brandkårspersonal". Talaren belyste idéerna genom en mångfald

skisser samt tvenne provuniformer med applicerade gradbeteckningar. Han betonade, att icke mindre än 32 olika variationer vore möjliga. Talaren framhöll, att vad man i stort sett borde bestämma sig för, vore, om det skulle finnas en eller två modeller; om endast en i så fall vilken; om två, de föreslagna m/stlm och m/39 samt arméns skjorta och slips; om gradbeteckningens placering skulle vara på krage eller axelklaff; om yrkesemblets placering; om vilken skillnad, som skulle angivas mellan yrkes- och frivilliga brandkårer; om allmänna principer för gradbeteckningar; om mössmärkens utseende.

Ordföranden uttalade förenings tack för kommitténs goda arbetsprestation och framförde följande förslag, vilket av de närvarande accepterades, nämligen:

att uniformsfärg skall vara blå;
att två modeller skola finnas — m/stlm och m/39;

att gradbeteckning skall anbringas på krage eller axelklaff samt att stjärnornas antal skola anpassas efter m/39.

Mötet beslöt vidare att uppdraga åt styrelsen, att i samråd med kommittén fortsätta utformningen av uniformsförslaget och framlägga detsamma definitivt för årsmötet 1943.

§ 16.

Föredrog brandchefen H. Rosencrantz och brandlöjtnant S. Sönerberg vardera en redogörelse beträffande Svensk Brandbefälskalender, som utkommit med sin första årgång. Ordföranden uttalade mötets tack för initiativet och uttalade årsmötet att kalendern även i fortsättningen borde ha i stort sett samma utseende.

§ 17.

Rektorn vid Statens brandskola T. Mohlin hade anhållit om årsmötets yttrande beträffande vissa föreslagna ändringar i kursplanerna

för vissa kategorier brandbefäl vid Statens brandskola. Mötet uttalade att det för sin del intet hade att erinra mot de föreslagna ändringarna, vilka bl. a. skulle gå ut på att utbildningen för befäl kat. III uppdelas i en grundläggande utbildning och en repetitionskurs mot en nu sammanhängande utbildning.

§ 18.

Brandchefen B. Thorell i Luftskyddsinspektionen lämnade en redogörelse för inspektionens strävanden att reglera brandbefälets inkallelse till militärtjänstgöring vid beredskap och i krigstid.

Vid protokollet:

Holger Rosencrantz

Justeras:

H. Forssman

E. Oterdahl E. Hårderup

Protokoll fört vid allmänt brandbefälsmöte på Grand Hotel i Hälsingborg fredagen den 19 juni 1942 kl. 10,00.

Närvarande: C:a 200 man.

Gäster: Brandchef Hagen och direktör Møyner, Oslo, kontorschef Boas, brandchef Vinding, direktör Brannow och direktör Hafn, Köpenhamn samt brandofficer Pohjakallio, Helsingfors m. fl.

§ 1.

Hälsade ordföranden alla närvarande och då särskilt de utländska gästerna välkomna.

§ 2.

Föredrag hölls av brandchefen och luftskyddschefen A. R. Florin: "Kombinationen brandchef — luftskyddschef".

§ 3.

Föredrag hölls av civilingenjören

G. Bergh: "Nya vägar för de mindre brandkärernas alarmering".

§ 4.

Föredrag hölls av brandchefen H. Rosencrantz: "Något om brandtjänsten i Hälsingborg". Efter föredraget demonstrerades Hälsingborgs luftskyddscentral.

§ 5.

Lunch intogs och mötet fortsattes kl. 15,00.

§ 6.

Föredrag hölls av civilingenjören Chr. Möller: "Erfarenheter från inspektion av större industririsiker".

§ 7.

Föredrag hölls av brandchefen O. Clarholm: "Erfarenheter från en studieresa i Tyskland".

§ 8.

Föredrag hölls av driftsingenjören vid Stockholms stads vattenledningsverk David Svensson och brandchefen E. Enander: "De stränga vintrarna och brandväsendet".

§ 9.

Beträffande föredragens innehåll hänvisas till kommande referat i "Brandskydd" och Brandkärstidskrift".

§ 10.

Överdirektör G. Jonsson redogjorde därefter för åtgärder som luftskyddsinspektionen kommer att vidtaga för erhållande av frikallelse för brandbefälet i händelse av krig eller skärpt luftskyddstillstånd.

Vidare förekom ej.

Vid protokollet:

Holger Rosencrantz

Justeras:

Helge Forssman